

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Bestuursorgaan : Burgemeester en Wethouders
Onderwerp : Kaderbrief 2027 - 2030
Portefeuillehouder : Wethouder Elferink
Notanummer : 2026-294
Datum B&W-vergadering : 14-04-2026
Team : Afdeling Concerncontrol
Programma : 12 - Algemene dekkingsmiddelen

Parafen voor akkoord nota : • 08-04-2026: Wethouder

Parafen voor agendering : • 08-04-2026: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Bijlagen bij deze nota : 2026-294 Kaderbrief 2027 - 2030 (raad).docx

Datum definitieve akkoord : 14-04-2026

Besluit

1. De kaderbrief 2027 - 2030 vast te stellen
2. De raadsmededeling vast te stellen
3. De stukken aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Op basis van de informatie in de Kaderbrief wordt inzicht gegeven in de kaderstellende richting waarmee bij het opstellen van de begroting 2027 - 2030 rekening wordt gehouden en nader wordt uitgewerkt. Uitgangspunt is een structureel sluitende (meerjaren)begroting met voldoende weerstandsvermogen. In de 1e tussentijdse rapportage 2026 zijn de knelpunten bestaand beleid en autonome ontwikkelingen die beginnen in 2026 opgenomen. In de kaderbrief worden de autonome ontwikkelingen, die beginnen in 2026 of later, opgenomen en is de jaarschijf 2030 toegevoegd.

Bij de kaderbrief besluit de raad niet tot aanpassen van de begroting. De onderwerpen worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2027-2030. De inhoudelijke keuzes worden betrokken bij de begroting 2027 - 2030 en besproken met de raad.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Inzicht krijgen in de autonome en overige ontwikkelingen die bij de behandeling van de begroting 2027 - 2030 worden meegenomen.

Kader

* Jaarplanning P&C 2026

* Financiële verordening gemeente Deventer

Betrokken partijen en participatie

N.v.t.

Toelichting op participatiebeleid

n.v.t.

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor:

- De kaderbrief geeft een geactualiseerd beeld van het financieel meerjarenperspectief op basis van het bestaande beleid. De jaarschijf 2030 is toegevoegd evenals de autonome ontwikkelingen die starten in 2027. Zoals gebruikelijk is het financiële perspectief in de kaderbrief gebaseerd op de september- en decembercirculaire (2025) van het gemeentefonds.
- De kaderbrief is een belangrijk vertrekpunt voor het opstellen van de begroting 2027 - 2030.

Financiële consequenties en dekking

Het totaal meerjarensaldo op regel is licht negatief met een kleine plus in 2030. Deze getallen sluiten aan met het saldo wat we gemeld hebben bij de eerste tussentijdse rapportage. Als we dit corrigeren voor de incidentele baten en lasten kunnen zien we meerjarig een licht positief saldo, een kleine min in 2028 en vervolgens licht oplopend richting 2030.

Ondanks het positief oplopende saldo in 2030 moeten we kritisch blijven.

- Zoals in de 1^e tussentijdse rapportage 2026 is gemeld, zijn er een aantal begrotingsoptimalisaties, inclusief jeugdhulp, nog niet gerealiseerd en is het nog onzeker of deze in de toekomst (volledig) gerealiseerd gaan worden.
- Er zijn diverse budgetten die aflopen in 2026, waarvan bepaald moet worden in hoeverre (het beleid) wordt voortgezet;
- De stijgende kosten voor jeugdhulp blijven een risico.

Tenslotte hebben we bij de begroting 2026 de buffers behoorlijk ingezet. Mocht er enige ruimte overblijven dan is er de sterke wens, van het voormalig college, om de buffers weer aan te vullen. Bijvoorbeeld het terugdraaien van de inzet op de eigen bijdrage jeugd van €0,9 miljoen en de ruimte binnen het BCF plafond van € 0,9 miljoen. Dit betekent dat er in jaarschijf 2030 in feite geen ruimte is en dat ontwikkelingen die nu nog gaan spelen binnen de begroting opgevangen moeten worden. Ruimte voor nieuw beleid is er niet, tenzij er ander beleid vervalt.

Openbaarmaking en communicatie

De kaderbrief wordt met een raadsmededeling verzonden naar de raad.

Aanpak en uitvoering

Na vaststelling van de kaderbrief wordt deze ter kennisname met een raadsmededeling verzonden naar de raad.

RAADSMEEDELING

Onderwerp : Kaderbrief 2027 - 2030
Portefeuillehouder : Wethouder Elferink
Nummer : 2026-294
Datum B&W besluit : 14-04-2026
Team : Afdeling Concerncontrol

Inleiding

Op basis van de informatie in de Kaderbrief wordt inzicht gegeven in de kaderstellende richting waarmee bij het opstellen van de begroting 2027 - 2030 rekening wordt gehouden en nader wordt uitgewerkt. Uitgangspunt is een structureel sluitende (meerjaren)begroting met voldoende weerstandsvermogen. In de 1e tussentijdse rapportage 2026 zijn de knelpunten bestaand beleid en autonome ontwikkelingen die beginnen in 2026 opgenomen. In de kaderbrief worden de autonome ontwikkelingen, die beginnen in 2026 of later, opgenomen en is de jaarschijf 2030 toegevoegd.

Kader

- Jaarplanning P&C 2026
- Financiële verordening gemeente Deventer

Kern van de boodschap

De Kaderbrief geeft een financiële doorkijk tot en met 2030 waar de gemeente rekening mee houdt bij het opstellen van de begroting.

Nadere toelichting

In de bijlage treft u de kaderbrief 2027 - 2030 aan.

Kaderbrief 2027 - 2030

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Geopolitieke onrust en mondiale risico's.....	3
3.	Uitkomst na 1e Tussentijdse rapportage 2026.....	4
4.	(Autonome) ontwikkelingen.....	4
5.	Nieuwe jaarschijf 2030.....	5
6.	Soliditeit en weerstandsvermogen.....	5
6.1	Algemene reserve.....	6
6.2	Weerstandsvermogen (vooruitblik).....	6
6.3	Stelposten autonome ontwikkelingen.....	7

1. Inleiding

Met deze kaderbrief zetten we de eerste stap naar het opstellen van de Perspectiefnota of begroting 2027-2030. Centraal staat onze ambitie om een structureel sluitende begroting te realiseren, waarbij we zorgen voor voldoende weerstandsvermogen om toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.

Dit document vormt het vertrekpunt van het begrotingsproces en beschrijft de belangrijkste uitgangspunten die leidend zijn voor de inhoudelijke keuzes die in de komende periode gemaakt moeten worden. Hoewel we vasthouden aan onze lange termijndoelen, zien we ons geconfronteerd met aanzienlijke financiële uitdagingen.

Ten opzichte van andere gemeenten staan we er nog redelijk voor. In 2026 is het ons gelukt om een sluitende begroting aan te bieden. Wel staan onze financiën nog steeds onder druk en zullen we ontwikkelingen moeten opvangen binnen de bestaande financiële kaders.

In deze kaderbrief is het financieel perspectief 2027-2030 geactualiseerd na de 1e Tussentijdse rapportage 2025. Daarnaast is de jaarschijf 2030 toegevoegd. Het is het startpunt voor de perspectiefnota of begroting.

2. Geopolitieke onrust en mondiale risico's

De aanhoudende geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten en andere regio's vergroten de onzekerheid voor economie en samenleving wereldwijd. De recente escalaties in het midden-oosten leiden tot sterke schommelingen in olie- en gasprijzen. Wereldwijde confrontaties, afnemende internationale samenwerking en groeiend protectionisme zetten internationale handelsstromen, energiezekerheid en logistieke ketens onder druk.

Voor de gemeente Deventer kunnen deze mondiale ontwikkelingen zich vertalen in lokale risico's, waaronder:

- Financiële risico's: stijgende energieprijzen kunnen doorwerken in gemeentelijke kosten voor gebouwen, infrastructuur en aanbestedingen.
- Economische risico's: verstoringen in internationale handel kunnen regionale bedrijven raken, met gevolgen voor werkgelegenheid en lokale economie.
- Sociale risico's: mondiale crises kunnen leiden tot migratie- en opvangdruk, toenemende bestaansonzekerheid en grotere vraag naar gemeentelijke ondersteuning.
- Leverings- en uitvoeringsrisico's: schaarste aan materialen, hogere prijzen en langere levertijden kunnen projecten vertragen of duurder maken.
- Begrotingsrisico's: hogere energie- en inkoopkosten kunnen structureel drukken op gemeentelijke uitgaven en daarmee het financieel beeld beïnvloeden.

Geopolitieke instabiliteit is daarmee, meer dan in het verleden, een externe onzekerheid die niet lokaal beïnvloedbaar is, maar wel nadrukkelijk moet worden gevolgd en effecten heeft op onze inwoners, financiën en mogelijkheden. Ontwikkelingen die ons (financieel) kader behoorlijk kunnen beïnvloeden.

3. Uitkomst na 1e Tussentijdse rapportage 2026

Na de 1e Tussentijdse rapportage 2026 is de uitkomst van de begroting 2026-2030:

Bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Totaal (meerjaren) begroting (standen TTR 1)	-5.727	-1.377	-983	-1.161	2.190
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	5.171	2.128	306	1.398	1.398
Structureel begrotingssaldo	-556	751	-677	237	3.588

Het totaal meerjarensaldo op regel 1 is licht negatief met een kleine plus in 2030. Deze getallen sluiten aan met het saldo wat we gemeld hebben bij de eerste tussentijdse rapportage. Als we dit corrigeren voor de incidentele baten en lasten kunnen zien we meerjarig een licht positief saldo, een kleine min in 2028 en vervolgens licht oplopend richting 2030.

Ondanks het positief oplopende saldo in 2030 moeten we kritisch blijven.

- Zoals in de 1^e tussentijdse rapportage 2026 is gemeld, zijn er een aantal begrotingsoptimalisaties, inclusief jeugdhulp, nog niet gerealiseerd en is het nog onzeker of deze in de toekomst (volledig) gerealiseerd gaan worden.
- Er zijn diverse budgetten die aflopen in 2026, waarvan bepaald moet worden in hoeverre (het beleid) wordt voortgezet;
- De stijgende kosten voor jeugdhulp blijven een risico.

Tenslotte hebben we bij de begroting 2026 de buffers behoorlijk ingezet. Mocht er enige ruimte overblijven dan is er de sterke wens, van het college, om de buffers weer aan te vullen. Bijvoorbeeld het terugdraaien van de inzet op de eigen bijdrage jeugd van €0,9 miljoen en de ruimte binnen het BCF plafond van € 0,9 miljoen.

Dit betekent dat er in jaarschijf 2030 in feite geen ruimte is en dat ontwikkelingen die nu nog gaan spelen binnen de begroting opgevangen moeten worden. Ruimte voor nieuw beleid is er niet, tenzij er ander beleid vervalt.

4. (Autonome) ontwikkelingen

Bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Leges	-854	-PM	-PM	-PM	-PM
Actualisatie Onderwijshuisvestingsbudget			PM	PM	PM

Leges.

De legesopbrengsten zijn per abuis structureel begroot op €5,35 miljoen, terwijl dit €4,5 miljoen moet zijn. In 2026 wordt dit incidenteel hersteld. Voor het meerjarenbegrotingssaldo vanaf 2027 vormt dit een risico. De reden hiervoor is dat er nog geen meerjarige beoordeling van de legesopbrengsten heeft plaatsgevonden, terwijl het huidige begrotingsniveau €0,4 miljoen hoger ligt dan het gemiddelde van de afgelopen jaren. Om te bepalen welke legesopbrengsten vanaf 2027 realistisch zijn, wordt daarom een nadere analyse uitgevoerd. Omdat de opbrengsten sterk afhankelijk zijn van verschillende (externe) factoren, worden meerdere scenario's uitgewerkt. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de versnelling van de woningbouwopgave en de gevolgen van netcongestie. Uiteraard willen we dit gereed hebben voor de begroting 2027. Als we hier verschillende scenario's uitwerken, waarbij de raad keuzes moet maken dan kan dit effect hebben op de planning en daarmee invoering per 2027. Ook betrekken we bij deze analyse de begrotingsoptimalisatie die we voor leges hebben opgenomen.

Onderwijshuisvesting

Richting de begroting 2027 wordt het meerjaren onderwijshuisvestingsplan geactualiseerd. We verwachten dat dit een meerjarig positief effect heeft op het financieel kader.

5. Nieuwe jaarschijf 2030

De jaarschijf 2030 is toegevoegd. De toevoeging van de algemene uitkering bedraagt € 12,3 miljoen ten opzichte van 2029. Hieronder wordt toelichting op welke wijze de toevoeging wordt ingezet..

Bedragen x €1.000

Onderwerp	Bedrag
Voor een groot deel worden de middelen ingezet voor de toename van lonen (3,5%) en prijzen (2,6%) CEP 2026, jaarschijf 2030 ter hoogte van € 8,5 miljoen	8.500
Toevoeging stelpost areaal (conform besluitvorming)	600
Toevoeging stelpost autonome ontwikkelingen. Door € 0,7 miljoen toe te voegen creëren we een jaarlijkse gelijke toename van de post autonome ontwikkelingen.	700
Toevoeging van 0,5 miljoen voor de ingroei van kapitaalgoederen Zie hiervoor de begroting 2026 programma leefomgeving	500
Toevoeging vrijval kapitaallasten aan de stelpost onderwijshuisvesting. (Werkwijze conform de beleidsregels begroting 2022)	100
Mutaties OZB inkomsten o.b.v. 3% en toenames van 700 woningen	-1.500
Resterende mutatie jaarschijf 2030 (€ 3.351 afgerond € 3.400)	3.400
Totaal	12.300

Bedragen x €1.000

Onderwerp	Bedrag
Jaarschijf 2029	-1.161
Berekende mutatie (afgerond €3.400)	3.351
Jaarschijf 2030	2.190

6. Soliditeit en weerstandsvermogen

Het college van B en W heeft in het bestuursakkoord 2022-2025 opgenomen dat zij een financiële solide huishouding wil voeren met een reëel sluitende jaar- en meerjarenbegroting, die gedekt wordt met structurele middelen. Reëel sluitend houdt in dat hierbij ook gekeken wordt naar de kwaliteit en plausibiliteit van de begroting en meerjarenraming, waarbij het realiteitsgehalte en de volledigheid van de geraamde baten en lasten worden getoetst. De ratio van het weerstandsvermogen bedraagt minimaal 1,5. Dit is de verhouding risico's / beschikbare weerstandscapaciteit. Onderstaand lichten we de beschikbare buffers toe.

6.1 Algemene reserve

In onderstaand overzicht is de begrote stand (begroting 2026) van de algemene reserve opgenomen.

Bedragen x € 1.000 (-/- = nadeel)	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo 1-1	46.772	43.440	46.250	48.041	50.795
Mutatie	-3.333	2.810	1.791	2.754	
Saldo 31-12	43.440	46.250	48.041	50.795	

Inmiddels zijn er mutaties op de algemene reserve geweest vanuit het boekjaar 2025 en besluitvorming met meerjarig effect. Dit geeft een nieuw beeld. Onderstaand zijn de nieuw begrote eindstanden van de algemene reserve weergegeven.

Bedragen x € 1.000 (-/- = nadeel)	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo 31-12 (geactualiseerd)	39.383	42.421	44.610	48.292	53.336

6.2 Weerstandsvermogen (voortuitblik)

Bedragen x € 1.000 (-/- = nadeel)	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo 31-12 (o.b.v. voortuitblik)	39.383	37.687	35.926	39.876	45.697
Geraamde mutaties		3.038	2.189	3.682	5.044
Jaarrekeningresultaat 2025 (conform raadsmededeling eindprognose)	8.700				
Onrendabele top Wechelerhoek	-11.000	-5.800			
Realisatiestimulans	604	1.001	1.761	2.139	1.436
Saldo 31-12 o.b.v. voortuitblik mogelijke besluitvorming	37.687	35.926	39.876	45.697	52.177

In de voortuitblik is alleen de strategische investeringsopgave Wechelerhoek opgenomen, omdat deze naar verwachting voor de zomer concreet wordt. De strategische investeringsopgave Haveneiland is niet opgenomen in de voortuitblik.

De raad heeft bepaald met het vaststellen van de [beleidsnota risicomanagement 2025](#) dat het weerstandsratio minimaal 1,5 moet bedragen. Bij vaststelling van de begroting 2026 bedroeg de weerstandsratio 3,8. De weerstandsratio bedraagt als gevolg van genoemde voortuitblik 2,18.

In 2026 wordt nog duidelijk of de wbi aanvraag voor Wechelerhoek wordt gehonoreerd. Indien dit het geval is stijgt de weerstandscapaciteit met € 7,3 miljoen. Ook speelt de strategische investeringsopgave Haveneiland. De hiervoor ingeschatte onrendabele top bedraagt € 9,5 miljoen. Hiervoor is ook een wbi aanvraag ingediend ter hoogte van € 6,5 miljoen.

6.3 Stelposten autonome ontwikkelingen

Onderdeel van onze weerstandspositie is de stelpost autonome ontwikkelingen.

Voor het dekken van autonome ontwikkelingen kunnen we beschikken over de stelpost autonome ontwikkelingen. De bestendige gedragsregel is dat elk jaar wordt bekeken of de eerste jaarschijf van de stelpost eenmalig of structureel moet worden ingezet ter dekking van de autonome nadelen. In 2027 is de jaarschijf eenmalig vrij hoog. Dit komt omdat bij de begroting 2026 besloten is de stelpost nieuw beleid en de stelpost accres AU op te heffen en de bedragen toe te voegen aan de stelpost autonome ontwikkelingen.

We zien nu dat er vanaf 2028 een toename van afgerond 0,7 miljoen in de post autonome ontwikkeling zichtbaar is. Om deze trend door te zetten is er voor gekozen om deze mutatie ook toe te voegen aan jaarschijf 2030

bedragen x €1.000 (-/- =nadeel)	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo	0	5.294	1.783	2.496	3.196

Oorspronkelijk (begroting 2026) zat er in de jaarschijf 2027 stelpost autonome ontwikkelingen een bedrag van € 1.9 miljoen. Volgens de begrotingsregels mag dit bedrag structureel worden ingezet. Dit leidt er toe dat we dan in 2028 helemaal geen stelpost meer hebben. We stellen daarom voor om bij de begroting maximaal € 1 miljoen structureel in te zetten voor dekking van autonome ontwikkelingen. Hiermee houden we richting de toekomst nog enige buffer over met een jaarlijkse opbouw van € 700.000.

Het restant van de stelpost autonome ontwikkelingen in 2027 kan ingezet worden voor autonome ontwikkelingen in 2027.